

4. Logutova, T. G., and B.B. Kargin. "Intelligent technologies: problems of development and ways of implementation in Ukraine." *Visn. Priazov state technical university Ser.: Econ. science*, issue 28, 2014, pp. 254-258., journals.urau.ua/ves_pstu/article/view/42588. Accessed 21 March 2023.
5. Shchytov, D. M., Mormul, M. F., Shchytov, O. M., Romanchuk, L. A., and T. A. Chupilko. "Outsourcing of IT services in Ukraine." *Information technology and computer engineering*, no. 3, 2022, pp. 85-90. DOI: <https://doi.org/10.31649/1999-9941-2022-55-3-85-90>.
6. Lyutak O.M., et al. *International economic relations and world politics*. Part 1: Educational assistant. Lutsk, SPD Hadyak Zhanna Volodymyrivna, printing house "Volynpoligraf", 2022.
7. Vinnichuk, Yu. "More than \$6 billion of exports per year. How the IT sector of Ukraine is growing." *Business Censor*. 27.01.22., biz.censor.net/resonance/3311585/bilshe_6_mlrd_eksportu_za_rik_yak_roste_itsektor_ukrayiny. Accessed 02 April 2023.
8. "The IT industry provided \$2 billion in export earnings during the war. IT Ukraine." 05/10/2022., itukraine.org.ua/the-it-industry-provided-a-record-\$2-billion-in-export-earnings-during-the-war.html. Accessed 12 April 2023.
9. "Growth does not come from a good life. The IT industry became the only export sector that grew last year." *NV Business*. January 13, 2023., biz.nv.ua/ukr/tech/it-bulo-yedinoyu-industriyeyu-eksport-yakoji-v-2022-roci-novini-ukrajini-50297340.html. Accessed 12 April 2023.
10. "Software development outsourcing to Eastern Europe: which country to choose in 2023?" *Sigma Software*. 28 Feb, 2023., sigma.software/about/media/software-development-outsourcing-to-eastern-europe-which-country-to-choose-in-2023. Accessed 20 April 2023.
11. *Top IT outsourcing destinations of Eastern Europe: Market report*. N-iX. March 28, 2023., www.n-ix.com/it-outsourcing-destinations-eastern-europe-market-report/. Accessed 18 April 2023.
12. "On approval of the National Economic Strategy for the period until 2030. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated March 3, 2021 No. 179." The Verkhovna Rada of Ukraine, zakon.rada.gov.ua/laws/show/179-2021-%D0%BF#n25. Accessed 22 March 2023.
13. "Our work to achieve the Sustainable Development Goals in Ukraine." *UN Ukraine*., ukraine.un.org/uk/sdgs. Accessed 12 March 2023.
14. Chowdhury, O. "What is the TOWS Matrix? Strategies, Advantages & More." *Trade Brains*. Mar 30, 2023., tradebrains.in/tows-matrix/. Accessed 12 April 2023.
15. Parkhomenko, N. O. "Outsourcing as a strategy for organizational development of business systems in a global environment." *Scientific Bulletin of the Uzhhorod National University*, issue 33, 2020, pp. 21-28., www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/33_2_2020ua/5.pdf. Accessed 14 April 2023.
16. Perminova, S.O., and M.O. Khodatskaya. "Competitive positions of Ukrainian IT outsourcing on the international market." *Global and national economic problems*, issue 14, 2016, pp. 78-81., global-national.in.ua/archive/14-2016/16.pdf. Accessed 18 March 2023.
17. Study "Post-war economic recovery of Ukraine". Center for applied research. 02/06/2022., cpd.com.ua/uk/vidnovlennya-ekonomiky/. Accessed 04 April 2023.
18. Vikulova, A.O., and V.V. Savchuk. "Prospects for the development of the IT services market in Ukraine." *Economy and management of the national economy*, issue 51, 2020., pp. 27-32., bses.in.ua/journals/2020/51_2020/6.pdf. Accessed 22 March 2023.

УДК 339.94

doi: 10.15330/apred.1.19.96-108

Бондар А.О.

СУТНІСТЬ І ПРІОРИТЕТНІСТЬ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ДЛЯ МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ

Державний торговельно-економічний університет,
Міністерства освіти і науки України,
кафедра світової економіки,
вул. Кіото, 21, м. Київ,
02156, Україна,
тел.: +380636300141,
e-mail: andriybondar64@ukr.net

Анотація. Встановлено, що в умовах сьогодення низка вітчизняних підприємців шукають рішення відносно відновлення власного бізнесу, а також унеможливлення ризиків, що виникають в ході 4 промислової революції. За підсумками інформаційних агентств до 2030 року можуть зникнути близько чверті наявних робочих місць. При цьому найбільш вразливими спеціальностями є ті, що можуть бути замінені цифровим штучним інтелектом, та роботизацією. Додатково актуальності набуває також модель циркулярної економіки, а саме відновлення ресурсів, переходу на різноманітні чисті джерела енергії, переробки відходів, та поліпшення систем медицини, що стало досить актуальним в період загострення пандемії COVID-19. Також значним чином факт збройної агресії РФ проти України вплинув на світове економічне середовище, через перерозподіл сфери впливу країн в різних галузях.

Щодня в міжнародному бізнес-середовищі використовується достатня кількість програм, засобів автоматизації, інструментів комунікацій, сервісних засобів, які оптимізують роботу суб'єктів господарювання в різних секторах економіки. Лідерами в сегменті цифрової трансформації є: США, Китай, Ізраїль, Японія, Канада, Австралія, Об'єднані Арабські Емірати. В кожного «цифрового лідера» міжнародного ринку є власні методи, концепції і «digital-стратегії» по цифровій трансформації, що є актуальними і для вітчизняного сектору.

Метою статті полягає в дослідженні сутності і пріоритетності цифрової трансформації для міжнародного бізнесу. Для досягнення поставленої мети у статті використано: теоретико-методологічні положення цифрової економіки, міжнародних економічних відносин, реінжинірингу, та цифрового управління пов'язані із сформованою проблематикою дослідження. Інформаційною основою виконання дисертаційного дослідження є міжнародні нормативні і законодавчі акти, науково-дослідні практики, монографії, публікації, аналітичні звіти.

У статті досліджено пріоритетність цифрової трансформації для міжнародного бізнесу. В основі дослідження покладено узагальнення сутності і змісту поняття «цифрова трансформація», досліджено структуру процесів цифровізації міжнародних економічних відносин, наведено схематичні процеси, що відбуваються під час цифрової трансформації.

Науковою новизною дослідження виступає оновлення наявних теоретичних і методичних положень по цифровій трансформації міжнародного бізнесу, а також структуризація пріоритетів під час цифрової трансформації.

Результати наукового процесу можуть бути застосовані для апробації міжнародного досвіду цифрової трансформації бізнес-середовища, для вітчизняних суб'єктів міжнародного бізнесу.

Ключові слова: цифрові технології, цифрова трансформація, міжнародний бізнес, цифровізація, бізнес-процеси, суб'єкт міжнародного бізнесу, діджиталізація, елементи цифровізації.

Bondar A.O.

ESSENCE AND PRIORITY OF DIGITAL TRANSFORMATION FOR INTERNATIONAL BUSINESS

State University of Trade and Economics,
Ministry of Education and Science of Ukraine,
Department of World Economy,
Kyoto st., 19, Kyiv,
02156, Ukraine,
tel.: +380636300141,
e-mail: andriybondar64@ukr.net
ORCID: 0009-0008-2837-5206

Abstract. It has been established that in today's conditions, a number of domestic entrepreneurs are looking for solutions regarding the restoration of their own business, as well as the prevention of risks arising in the course of the 4th industrial revolution. According to the results of information

agencies, by 2030, about a quarter of existing jobs may disappear. At the same time, the most vulnerable specialties are those that can be replaced by digital artificial intelligence and robotics. In addition, the circular economy model is also gaining relevance, namely the recovery of resources, the transition to various clean energy sources, waste processing, and the improvement of medical systems, which has become quite relevant during the exacerbation of the COVID-19 pandemic. Also, the fact of the armed aggression of the Russian Federation against Ukraine significantly affected the global economic environment, due to the redistribution of the sphere of influence of countries in various fields.

Every day in the international business environment, a sufficient number of programs, automation tools, communication tools, and service tools are used that optimize the work of business entities in various sectors of the economy. The leaders in the segment of digital transformation are: USA, China, Israel, Japan, Canada, Australia, United Arab Emirates. Each "digital leader" of the international market has its own methods, concepts and "digital strategies" for digital transformation, which are also relevant for the domestic sector.

The purpose of the article is to explore the essence and priorities of digital transformation for international business.

To achieve the set goal, the article uses: theoretical and methodological provisions of the digital economy, international economic relations, reengineering, and digital management related to the established research problems. The information basis for the dissertation research is international normative and legislative acts, research practices, monographs, publications, analytical reports.

The article examines the priority of digital transformation for international business. The basis of the study is the generalization of the essence and content of the concept of "digital transformation", the structure of the processes of digitalization of international economic relations is investigated, schematic processes that occur during the digital transformation are given.

The scientific novelty of the study is the updating of existing theoretical and methodological provisions on the digital transformation of international business, as well as the structuring of priorities during digital transformation.

The results of the scientific process can be applied to approbation of the international experience of digital transformation of the business environment for domestic subjects of international business.

Keywords: digital technologies, digital transformation, international business, digitalization, business processes, subject of international business, digitalization, elements of digitalization.

Вступ. Беззаперечним є той факт, що економічне середовище України переживає кризовий період. У зв'язку з тимчасовою окупацією регіонів, управлінці змінюють місце розташування власних підприємств, в тому числі і за межами країни, спостерігається відтік трудових резервів, та тимчасова міграція робочої сили у зв'язку з безробіттям. Бізнес-сектор шукає вирішення проблематики, відносно відновлення власної роботи і намагається інтегрувати не лише міжнародний досвід, а і залучити інновації для швидшого відновлення. Однією з таких інновацій є цифрова трансформація, що характеризується залученням різноманітних технологій для оновлення і зміни бізнес-процесів суб'єкта господарювання. Звичайно, підприємцям в умовах військового стану бракує інвестиційних коштів, вітчизняних стимулюючих програм підтримки, тому більшість з них вдаються до пошуку можливостей відносно такої трансформації власної діяльності, яка б дозволила в подальшому розвиватись на зовнішніх ринках.

Постановка завдання. Цифрова трансформація вже є однією з передових новацій, яка забезпечує стабільну роботу багатьом корпораціям, міжнародним підприємствам, та організаціям. Управлінці даних суб'єктів міжнародного бізнесу успішно інтегрують інструменти штучного інтелекту, автоматизують власне виробництво, створюють персоналізовані програми комунікацій з клієнтами, підтримують цифровий імідж. Факт актуальності даного дослідження підкріплений і цифровізацією світового суспільства, оскільки вона змушує підприємців не лише налагоджувати операційну цифрову роботу на мікрорівні суб'єкта господарювання, а і

шукати нові засоби відносно залучення клієнтів, формування унікальної торговельної пропозиції і розвитку власних бренд-переваг у середовищі «e-commerce».

Метою статті полягає в дослідженні сутності і пріоритетності цифрової трансформації для міжнародного бізнесу.

Для досягнення поставленої мети у статті використано: теоретико-методологічні положення цифрової економіки, міжнародних економічних відносин, реінжинірингу, та цифрового управління пов'язані із сформованою проблематикою дослідження. Інформаційною основою виконання дисертаційного дослідження є міжнародні нормативні і законодавчі акти, науково-дослідні практики, монографії, публікації, аналітичні звіти.

Суттєвий внесок у висвітлення сутності і дослідженнях пріоритетності цифрової трансформації для міжнародного бізнесу відображено у напрацюваннях як зарубіжних, так і вітчизняних вчених: І.О.Артем'єва досліджує виклики та можливості цифрової трансформації економіки, О.А.Грішнова у своїх працях відображає новітні технології в економіці персоналу, О.Є.Гудзь формує представлення про новітню цифрову економіку у своїх напрацюваннях, тоді як Дугінець Г.В. у власній монографії акцентує увагу стосовно впливу цифровізації на глобальні ланцюги вартості, а також у співавторстві з Ніжейко К. досліджують особливості міжнародних стратегічних альянсів в ІТ-індустрії, М.М.Іванов досліджує розвиток маркетингових систем у сучасній цифровій економіці, Г.Т.Карчева відображає вплив цифрової економіки на фінансовий простір, Ч.В.Кім та Р.Моборн у власних напрацюваннях розглядають концепцію стратегії блакитного океану у своїй роботі, Д.Б.Кіреєв визначає концептуальні елементи стратегії цифрового розвитку в Україні, І.С.Клименко відображає вплив цифрової економіки на економічний розвиток світу, Р.М.Лісова досліджує вплив діджиталізації на різноманітні бізнес-моделі.

В роботах даних науковців висвітлено проблематику впровадження і адаптації цифрових інструментів для підприємств міжнародного бізнесу. Однак, незважаючи на низку напрацювань, дослідження сучасних реалій цифровізації і діджиталізації міжнародного бізнесу залишаються актуальними і потребують подальшого вивчення.

Результати. Тракткування цифрової економіки в міжнародному бізнес середовищі набуло важливого значення досить недавно. В середині 1990-х рр., дане поняття було введено в науку дослідником Доном Тапскоттом, що адаптував термін «епоха мережевого інтелекту». Беззаперечно початком цифровізації бізнесу стала поява мережі Інтернет, та глобальна комп'ютеризація. Маючи на меті поліпшення фактичних бізнес-процесів суб'єктів господарювання, звичайні інструменти цифровізації стали початком трансформації бізнесу в цілому.

Нова економічна ера, що сформувалась на основі структурних змін початку ХХІ ст., характеризується змінами в глобалізації, інформатизації, екологізації, загальній трансформації існуючих економічних систем. В цих умовах становлення нової економічної реальності супроводжується якісними змінами в природі наявних технологій, факторів виробництва, поведінці людей і їх економічному житті. Досить великого значення набувають ресурси пов'язані з освітою, інноваціями, інформацією, та культурними цінностями. В умовах сьогодення доцільно виділити низку характерних особливостей сучасної економічної реальності, що пов'язана з цифровізацією економіки, що відобразимо на рис.1.

Опираючись на наявні підходи до визначення сутності цифрової трансформації в міжнародному бізнес-середовищі, можна виділити «три кити» такого явища: цифрові продукти (товари/послуги), цифрові технології (інструменти), мережа комунікацій (Інтернет-простір). Ці складові мають беззаперечне значення для цифрової трансформації, оскільки є основоположними для ведення роботи в мережі Інтернет.

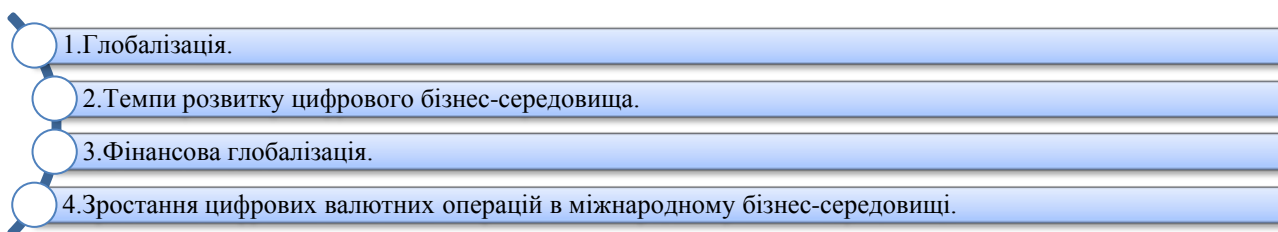

Рис.1. Бекграунд для цифрової трансформації в міжнародному бізнес-середовищі
Fig.1. Background for digital transformation in the international business environment
 Джерело: узагальнено автором на основі [17]

Досліджуваний процес цифрової трансформації супроводжується проблематикою, яку необхідно вирішувати з допомогою нових підходів, зокрема: зростання безробіття в технологічному секторі міжнародно бізнес-середовища; зміни в структурі продуктивних сил; недостатня кількість кваліфікованих кадрів для впровадження стратегії цифрової трансформації в міжнародному бізнесі; виникнення нових процесів пов'язаних з використанням цифрових технологій; некомпетентність, досить низький рівень цифрової грамотності верств населення, що призводить до недостатньої ефективності від впровадження цифрових інструментів.

Досліджуючи сутність і основні метрики цифрової трансформації в міжнародному бізнесі. зазначимо, що у класичному розумінні поняття «цифрова трансформація» пов'язана з цифровими технологіями, що ще трактують як «Інтернет-трансформація», або «Веб-цифровізація». Відповідно до теми дослідження в табл.1 слід узагальнити підходи до тлумачення і характеристики сутності цифрової економіки.

Таблиця 1

Сутність і характеристика поняття «цифрова трансформація» за науковцями

Table 1

The essence and characteristics of the concept of "digital transformation" according to scientists

Дослідник, видання, джерело	Зміст поняття «цифрова трансформація»
Дослідник D.Bowersox [19]	За даним дослідником поняття цифрової трансформації в міжнародному бізнесі характеризується як процес перебудови бізнесом певних операцій всередині суб'єкта господарювання. Також при цьому постає завдання налагодження бізнес-процесів, які могли б автоматизувати і підвищити рівень потенціалу підприємства.
Дослідник G.Westermann [20]	Даний дослідник трактує поняття цифрової трансформації, як можливість впровадження технологій, відносно поліпшення роботи і функціонування суб'єкта господарювання. Використання цифрового інструментарію може забезпечувати покращення існуючих бізнес-процесів підприємств.
Дослідник C.Dahlman [24]	Характеризує поняття «діджитал трансформація» як синергію технологій загального використання разом із економічною і суспільною діяльністю з допомогою цифрового інструментарію. В цьому визначенні діджиталізація може поєднувати в собі фізичну інфраструктурну мережу, різноманітні пристрої доступу, та інформаційні системи, що формують функціонал (Big Data, хмарні сервіси).
Дослідники T.Ochs, U.Riemann [23]	Дослідники зазначають, що цифрова трансформація являє собою певну інтеграцію цифрових технологій і різноманітних інструментів в роботу компаній, за допомогою перетворення в цифровий формат всього, що можна цифровізувати.

Дослідники С.Е. Bouee, S. Schaible [21]	Визначають цифрову трансформацію, як низку послідовних змін всіх секторів економіки і пристосувань їх учасників до нових реалій цифрового світу.
Дослідники S. Brennen, D. Kreiss [22]	Зазначають, що діджитал трансформація являє собою процес оцифрування і перетворення аналогових даних в цифрове відображення.
Дослідниця V. Scuotto	Стверджує, що цифрова трансформація являє собою перехід до цифрових технологій з метою зміни бізнес-процесів суб'єкта господарювання і отримання подальших вигід від впровадження нових технологій.
Дослідник G. Westermann	Цифрова трансформація – це послідовні зміни всіх секторів економіки та пристосування їх учасників до нових реалій цифрового світу.
Видання «PwC»	Трактує у власних публікаціях поняття цифрової трансформації, як процес перетворення всього ділового світу шляхом впровадження новітніх технологій, що є заснованими в мережі Інтернет.
Міністерство економіки Німеччини	Публікує визначення сутності «діджитал трансформація», як поняття, що може охоплювати всі провідні галузі економіки і загальної суспільної діяльності. Сутність полягає в низці дій, що акцентовані на проведення збору, аналізу і обробки первинної інформації з подальшим внесенням корективів до існуючих бізнес процесів. За рахунок змін стає можливим використання можливостей і переваг суб'єкта на ринку.

Джерело: узагальнено автором на основі бібліографічних джерел

Як бачимо, існують досить різні твердження і кінця 2000-х і сучасні 2016-2022 років. Звичайно, нові твердження є визначальними, проте базовані вони і сформовані на основі досліджень проведених попередньо.

В свою чергу доцільно також охарактеризувати сутність цифровізації міжнародних економічних відносин, яка характеризується якісними змінами в самому інформаційному просторі, де відбувається комунікація між учасниками торгових відносин, такий процес детальніше відобразимо на рис.2. Виникнення нових форматів спілкування, взаємодії та обміну інформацією дає змогу по-новому організувати сам процес здійснення торговельних операцій в світовій торгівлі, а також в міжнародному економічному просторі.

Рис.2. Структура процесів цифровізації міжнародних економічних відносин.

Fig. 2. Structure of digitalization processes of international economic relations.

Джерело: узагальнено автором на основі [25]

В процесі визначення сутності поняття цифрова трансформація за різними науковцями недостатньо можливим стає формування єдиного твердження відносно цифрової трансформації, відповідно до цього на підставі критичного аналізу слід сформулювати власне твердження даного поняття, що характеризуватиметься явищем, котре виникає в процесі переходу суб'єкта міжнародного бізнесу, країни до цифровізації власної роботи і полягає у впровадженні діджитал-інструментів маючи на меті отримання нових конкурентних переваг для подальшого розвитку і роботи на галузевому ринку. Також слід зазначити, що пріоритетність цифрової трансформації в міжнародному економічному середовищі є вкрай важливою, відповідно до цього стає можливим оптимізувати вже наявні бізнес-концепції суб'єктів міжнародного бізнесу, трансформувати бізнес-моделі суб'єктів міжнародного бізнесу за рахунок розробки унікальної торговельної пропозиції, розробити міжнародні бізнес-кейси і цифрові-стартапи з метою просування товарів/послуг на міжнародні ринки.

Також досліджуючи бібліографічні джерела слід звернути увагу стосовно думки науковця Ільчука В.П., який зазначає що особливостями цифрової можуть бути певні фактори, що впливають на бізнес-модель роботи компанії, зокрема [26: оптимізація наявних процесів; послідовна трансформація вже впроваджених процесів; розробка нових процесів, інтеграція їх до бізнес-моделі суб'єкта міжнародного підприємництва.

Також Нечипорук Л.В. у власних публікаціях зазначає, що німецькі економісти у 2017 році сформували декілька особливостей цифрової трансформації, які стосуються концепції «Digital Transformation Business Model», відповідно до цього сформуємо рис.3. [27].

В контексті даного рисунку надається пояснення, що першою функціонуючою особливістю є цифрова реальність, де наявні бізнес-процеси компаній можуть визначатись разом з аналізом економічних показників. Це дозволяє зрозуміти цифрову реальність компанії в різних сферах, оскільки досліджуються активи компанії, дебіторська і кредиторська заборгованості, виручка, чистий дохід, інвестиції.

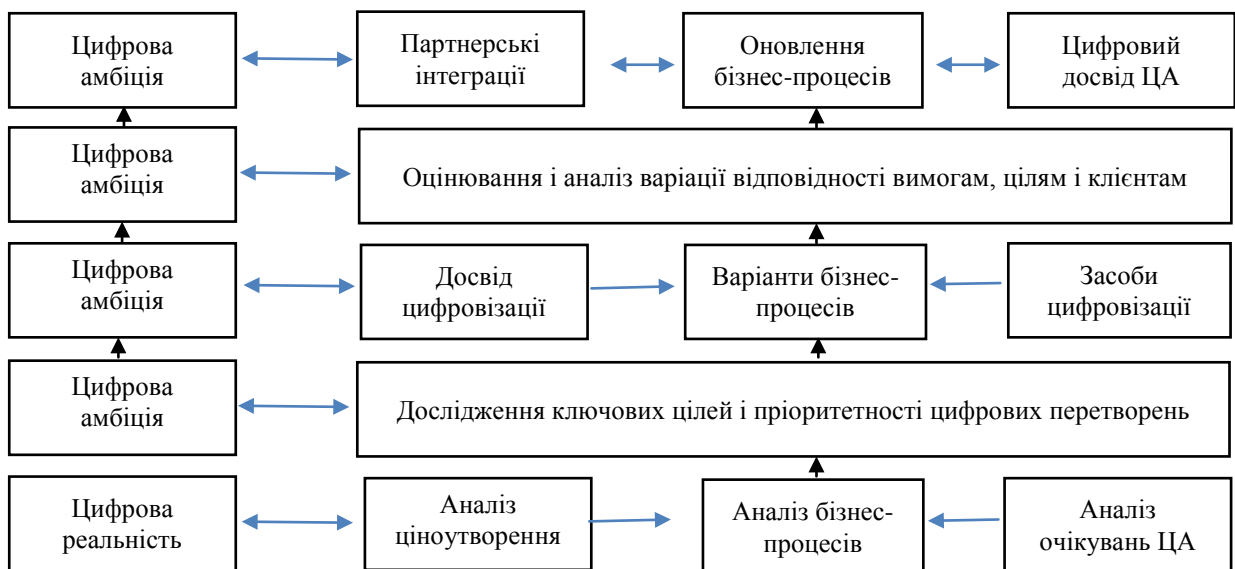

Рис.3. Схема внутрішньої цифровізації суб'єктів міжнародного бізнесу

Fig. 3. Scheme of internal digitization of international business entities

Джерело: узагальнено автором на основі [27]

Наступною особливістю є цифрові амбіції виходячи з колишнього етапу цифрової реальності у трансформації визначаються цілі стосовно часу, фінансів, просторовості і якості роботи компанії. Не включена до рисунку особливість цифрового потенціалу, за рахунок якої формуються кращі практики і чинники, які сприяють розвитку цифрової трансформації. Це дозволяє бути початковим етапом в плані цифрового потенціалу і трансформації бізнес-процесів міжнародної компанії. В кожному елементі існуючої стратегії міжнародної компанії відбувається цифрова адаптація і реалізація, що включає в себе доопрацювання і впровадження в роботу цифрової моделі.

Сама по собі цінність від цифрової трансформації, що пропонується на міжнародному ринку, може дещо відрізнитись від цінності фізичних товарів, зокрема суттєві зміни полягають у наступних складових:

1. Зміна факторів, які визначають конкурентні переваги, на ринку в міжнародному бізнесі. В основі лежить ефективність виробничих і збутових ланцюгів, що має більш низьке значення для визначення конкурентних переваг для цифрових товарів, ніж для фізичних, відповідно цей фактор відіграє ключову роль;

2. Цифрові товари зможуть досить легко адаптуватись до потреб існуючого споживача без додаткових і високих витрат. Інші ж фактори, такі як унікальність продукту, репутація наявного бренду і є домінуючими детермінантами конкурентних переваг на міжнародних ринках.

3. Можливе скорочення операційних витрат. Всі цифрові процеси, які використовуються в міжнародному бізнесі можуть стандартизуватись, при тому, що внутрішній, зовнішній зв'язок і координація спрощуються. Прикладом для цього можуть виступати більш низькі витрати по управлінню інформацією клієнтів, завдяки доведеному до автоматизму програмному забезпеченню.

4. Реалізація концепцій «аутсорсингу», та «офшорингу». Ці моделі в площині цифрової трансформації досить часто використовуються міжнародними корпораціями, оскільки вони можуть забезпечити компенсацію власних ресурсів, не прив'язуючись до фізичних потужностей будь-якого виробництва.

Цифрова трансформація для міжнародного ринку, також може проводитись з метою адаптації сучасних новацій, які є більш досконаліми ніж аналогові, що дозволяє забезпечувати збільшення прибутковості і зниження витрат. Це звичайно сприяє оновленню роботи суб'єктів міжнародного бізнесу і розвиває їх на міжнародних ринках, оскільки оновлюються існуючі моделі роботи і стратегії управління. Для подальшого висвітлення сутності цифрової трансформації слід відобразити на рис.4 перелік основних елементів даного процесу.

Рис.4. Елементи цифрової трансформації в міжнародному бізнес-середовищі
Fig. 4. Elements of digital transformation in the international business environment
Джерело: узагальнено автором на основі [28]

Відобразивши складові елементи, доцільним є висвітлення сутності кожного з наданням відповідної характеристики:

1.Визначення пріоритетів. В ході цифрової трансформації низка суб'єктів міжнародного бізнесу змушені самостійно визначати зміни, які можуть реалізувати у власній роботі. В складі цього елемента доцільним є:

- проведення аналітики по існуючим бізнес-процесам суб'єкта міжнародного бізнесу;

- постійна співпраця з новими партнерами і зацікавленими сторонами для можливого фінансування цифрової трансформації суб'єкта міжнародного бізнесу;

- проведення досліджень інноваційних цифрових технологій, що можуть стосуватись роботи суб'єктів міжнародного бізнесу на ринку;

- провести дослідження різноманітних технологій і продуктів, що можна оптимізувати за рахунок цифровізації;

- поліпшити наявний сервіс суб'єкта міжнародного бізнесу, спростити і оновити існуючу бізнес-модель, вдосконалити стратегію, розвинути власну унікальну торговельну пропозицію з допомогою цифрової трансформації.

При цьому слід зазначити, що суб'єктам міжнародного бізнесу слід проводити дослідження власних фінансових показників, займатись оцінюванням наявних можливостей, ресурсів, після чого формувати концептуальну основу у здійсненні трансформації тих чи інших складових бізнесу.

2.Оцінка бізнес-процесів суб'єктів міжнародного бізнесу. В складовій даного етапу доцільним є проведення аналізу з подальшим визначенням сильних сторін суб'єкта міжнародного бізнесу, його технологій. За рахунок цієї інформації визначається перелік можливих досягнень, що можуть бути прийняті для забезпечення змін в наявному бізнесі.

3.Проведення аналітики. На цьому етапі ведеться поглиблений аналіз відносного того, що суб'єкти міжнародного бізнесу можуть якісніше виконувати власну діяльність за рахунок оптимізованих і цифровізованих бізнес-процесів.

4. Впровадження цифрової новинки. Цей етап стосується реалізації існуючих змін і має у своєму складі необхідні бюджети, що характеризуються визначенням груп відповідальних за реалізацію намічених заходів по цифровій трансформації.

5. Реалізація заходу. На даному етапі з метою забезпечення ефективної стратегії, суб'єкти міжнародного бізнесу повинні самостійно здійснювати управлінські, економічні, маркетингові дослідження сприятливості міжнародного бізнес-середовища.

6. Отриманий результат. В результаті цього елементу приймається рішення про необхідність переходу до цифрової трансформації суб'єкта міжнародного бізнесу.

Продовжуючи дослідження, варто зазначити, що фактичні бар'єри під час цифрової трансформації можуть зменшувати наявність інновацій і підвищувати конкуренцію між наявними товарними пропозиціями, що в результаті призводить до демпінгу цін, низькою якістю послуг і зменшенням пропозицій на певному ринку міжнародного середовища. Також в ході дослідження слід відобразити взаємозв'язок цифрової трансформації і наявних бізнес-процесів в роботі суб'єктів міжнародного бізнесу на рис.5.

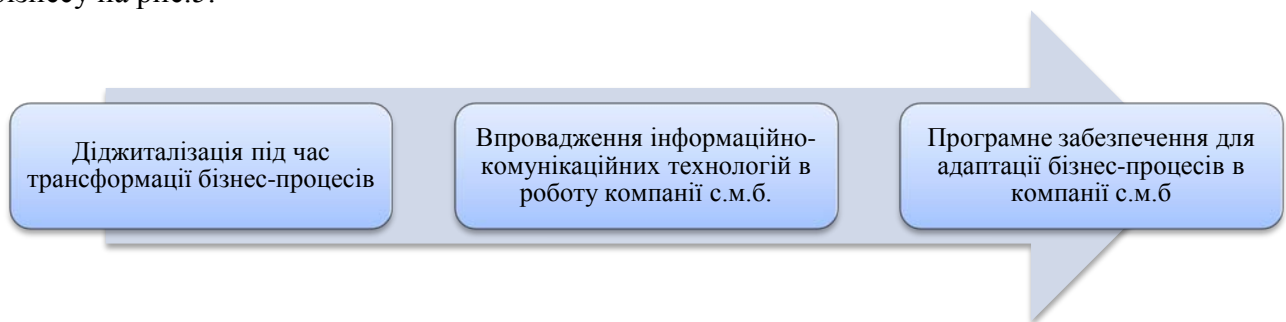

Рис.5. Цифрова трансформація бізнес-процесів в роботі суб'єкта міжнародного підприємництва

Fig. 5. Digital transformation of business processes in the work of an international business entity

Джерело: узагальнено автором на основі [29]

Вважається, що традиційні і посередницькі процеси на міжнародному ринку скорочуються, та трансформуються, оскільки цифрові технології можуть забезпечувати прямий доступ до існуючих клієнтів або ж міжнародних компаній. Ці процеси можуть трансформуватись з аналогових в цифрові і формувати новий тип посередників на міжнародному ринку. Зокрема цифрове посередництво стосується напряму фінансової сфери, де наявні бізнес-моделі повинні бути узгоджені з цифровізацією. Дотичним до цифрової трансформації, також може вважатись перехід на онлайн-сервіс і збут, а також на формування нових комунікаційних каналів з поширення маркетингу, де клієнти можуть самостійно обирати товари і послуги різноманітних провайдерів. Використання цифрових технологій породжує низку тенденцій, зокрема поглиблення взаємин з покупцями і швидким реагуванням на зміни переваг таких покупців. Забезпечення цифрової трансформації на міжнародному ринку має додатковий вплив на клієнтський досвід, при цьому формуються нові умови по роботі, як правило з використанням штучного інтелекту.

Висновки. Узагальнюючи дослідження слід зазначити, що знаходження одночасно в цифровому і офлайн-середовищі, суб'єкти міжнародно бізнесу можуть оновлювати власну концепцію роботи, вдосконалювати існуючі конкурентні переваги на галузевому ринку, поєднуючи це з налагодженням взаємовідносин з цільовою аудиторією. Важливим також є той факт, що суб'єкти міжнародного бізнесу, що починають цифрову трансформацію власної діяльності швидше досягають стратегічних змін, ніж суб'єкти, що нехтують цифровізацією. В ході проведеного дослідження

можна стверджувати, що найчастіше «ефектом цифровізації» можна визнати оновлення бізнес-процесів, які впливають на внутрішню роботу суб'єкта міжнародного бізнесу. Відповідно до сформованих висновків, актуальним також є те, що цифрові технології підвищують кількість технологій і створюють нові можливості для розробки та трансформації існуючих бізнес-моделей з урахуванням сучасних викликів та потреб інформаційного суспільства. Відповідно до цього в даній статті було досліджено сутність і пріоритетність цифрової трансформації міжнародного бізнесу, відображено структуру процесів цифровізації міжнародних економічних відносин, в результаті узагальнено основні елементи цифрової трансформації, та неведено схемо внутрішньої цифровізації суб'єктів міжнародного бізнесу. Досліджувана тематика є вкрай перспективною, оскільки на сучасних підприємницьких ринках – «діджитал-концепт» ведення бізнесу є фундаментальним, відповідно потребує подальших удосконалень і впровадження методичних новацій.

1. Артем'єва І.О. Виклики та можливості цифрової трансформації економіки. *Економіка та управління*. 2019. №4. С. 66-73.
2. Грیشнова О.А., Заїчко О.С. Новітні технології в економіці персоналу: нові можливості й нові виклики. *Вісник економічної науки України*. 2016. № 2 (31). С. 52-57.
3. Гудзь О.Є. Цифрова економіка: зміна цінностей та орієнтирів управління підприємствами. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2018. №2. С. 4-12.
4. Іванов М.М. Розвиток маркетингових систем у сучасній цифровій економіці. *Цифрова економіка*. 2018. С. 141-143.
5. Карчева Г.Т., Огородня Д.В., Опенько В.А. Цифрова економіка та її вплив на розвиток національної та міжнародної економіки. *Фінансовий простір*. 2017. №3 (27). С.13-21.
6. Кім Ч.В., Моборн Р. Стратегія блакитного океану. Як створити безмарний ринковий простір і позбутися конкуренції. Харків: Клуб сімейного дозвілля, 2018. 272 с.
7. Кіреєв Д.Б. Розвиток цифрової економіки як елемент стратегії суспільного розвитку в Україні. *Вчені записки ТНУ ім. В.І. Вернадського. Серія: Державне управління*. 2019. Том 30 (69). № 1. С. 38-44.
8. Клименко І.С. Вплив цифрової економіки на економічний розвиток світу. *Науковий журнал*. 2018. №7. С. 133-139.
9. Лісова Р.М. Вплив діджиталізації на бізнес-моделі: етапи та інструменти цифрової трансформації *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2019. №24. С. 114-118.
10. Любохинець Л.С. Впровадження стратегії digital-трансформації в сучасному бізнес-середовищі. *Imperatives of development of civil society in promoting national competitiveness: 1st international research and practice conference (Batumi, Georgia, 13th -14th December 2018)*. 2018. С. 41-44.
11. Матвейчук Л.О. Цифрова економіка: теоретичні аспекти. *Економічні науки*. 2018. №4. С. 116-127.
12. Михайлова К.В., Матвеева Н.М. Цифрова трансформація та її вплив на бізнес та ділове середовище. *International Scientific Journal «Internauka»*. 2019. С. 1-17.
13. Орехова Т.В., Тертичний Я.С. Драйвери трансформацій міжнародних виробничих систем в умовах діджиталізації глобальної економіки. *Економіка і організація управління*. 2017. №3. С. 29-38.
14. Пуцентейло П.Р., Гуменюк О.О. Цифрова економіка як новітній вектор реконструкції традиційної економіки. *Інноваційна економіка*. 2018. №6. С. 131-143.
15. Січкаренко К.О. Цифровізація як фактор змін у міжнародних економічних відносинах. *Приазовський економічний вісник*. 2018. №3. С. 30–34.
16. Діджиталізація міжнародного економічного розвитку: зб. матеріалів студентської наук.-практ. Інтернет-конф.; 16 січня 2020 р., м. Київ. Київ: КНЕУ, 2020. С. 181-189.
17. Іванов М.М. Розвиток маркетингових систем у сучасній цифровій економіці. *Цифрова економіка*. 2018. С. 141-143.
18. Савицька Н.І. Маркетинг у соціальних мережах: стратегії та інструменти на ринку В2С. *Маркетинг і цифрові технології*. 2017. № 1. С. 20–33.
19. Shalmo D., Christopher A. Williams, Luke Boardman. Digital transformation of bussines models – best practice, enablers and roadmap. *International Journal of Innovation Management*. 2017. Vol. 21(08). P. 1–17. URL: <https://www.worldscientific.com/doi/pdf/10.1142/S136391961740014X> (дата звернення: 07.02.2023).
20. BMWi. Industrie 4.0 und Digitale Wirtschaft – Impulse für Wachstum, Beschäftigung und Innovation, Berlin: Bundesministerium für Wirtschaft und Energie, 2015.

21. C. Boueé and S. Schaible Die Digitale Transformation der Industrie. Studie: Roland Berger und BDI. URL: https://www.researchgate.net/publication/315857925_Die_digitale_Transformation_von_Geschäftsmodellen_gestalten (дата звернення: 27.02.2023).
22. S. Brennen. Digitalization and Digitization. URL: <http://culturedigitally.org>. Harnessing the Digital Economy for Developing Countries.
23. Ochs T., Riemann U. A. IT Strategy Follows Digitalization. Encyclopedia of Information Science and Technology, Fourth Edition. Hershey, PA: IGI Global, 2018.
24. Dahlman C., Mealy S., Wermelinger M. Harnessing the Digital Economy for Developing Countries. Paris: OECD, 2016.
25. Січкаренко К. О. Цифровізація як фактор змін у міжнародних економічних відносинах. *Приазовський економічний вісник*. 2018. №3. С. 30-34.
26. Льчук В.П., Парубець О.М., Сугоняко Д.О. Інноваційні підходи до розвитку ринку кіберстрахування в Україні. *Ефективна економіка*. 2018. № 5. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/5_2018/5.pdf (дата звернення: 02.02.2023).
27. Нечипорук Л.В. Інновації на ринку страхових послуг в умовах мережевої економіки. *Wspolczesne trendy w gospodarce i sektorze publicznym: monograph*. Opole: The Academy of Management and Administration in Opole, 2016. 2.8. С. 165—174.
28. The 2017 State of Digital Transformation, Brian Solis. URL: https://www.prophet.com/wp-content/uploads/2018/04/Altimeter_-_2017-State-ofDT.pdf (дата звернення: 11.01.2023).
29. Ерастов В.І. Інтернет-страхування на ринку страхових послуг України [Дисертація]: дис.канд. екон. наук: 08.00.08. Київ. нац. Ун-т ім. Тараса Шевченка, М-во освіти і науки України. Київ. 2018. 234 с.: веб-сайт. URL: http://scc.univ.kiev.ua/upload/iblock/3d8/dis_Erastov%20V.I..pdf (дата звернення: 27.02.2023).

References

1. Artemieva, I.O. "Challenges and opportunities of digital transformation of the economy." *Economy and management*, no. 4, 2019, pp. 66-73.
2. Grishnova, O.A., and O.S. Zaichko. "The latest technologies in the personnel economy: new opportunities and new challenges." *Herald of economic science of Ukraine*, no. 2 (31), 2016, pp. 52-57.
3. Hudz, O.E. "Digital economy: changing values and guidelines of enterprise management." *Economics. Management. Business*, no. 2, 2018, pp. 4-12.
4. Ivanov, M.M. "Development of marketing systems in the modern digital economy." *Digital economy*, 2018, pp.141-143.
5. Karcheva, G.T., Ogorodnya, D.V., and V.A. Openko. "The digital economy and its impact on the development of the national and international economy." *Financial space*, no. 3 (27), 2017, pp.13-21.
6. Kim, C.V., and R. Mauborn. *Blue ocean strategy. How to create a cloudless market space and get rid of competition*. Kharkiv, Club of family leisure, 2018.
7. Kireev, D.B. "The development of the digital economy as an element of the social development strategy in Ukraine." *Scientific notes of TNU named after V.I. Vernadskyi. Series: Public administration*, vol. 30 (69), no. 1, 2019, pp. 38-44.
8. Klymenko, I.S. "The influence of the digital economy on the economic development of the world." *Scientific journal*, no. 7, 2018, pp. 133-139.
9. Lisova, R.M. "The impact of digitalization on business models: stages and tools of digital transformation." *Scientific Bulletin of the Uzhhorod National University*, no. 24, 2019, pp. 114-118.
10. Lyubokhinets, L.S. "Implementation of the digital transformation strategy in the modern business environment." *Imperatives of development of civil society in promoting national competitiveness: 1st international research and practice conference (Batumi, Georgia, 13th -14th December 2018)*. Batumi, 2018, pp. 41-44.
11. Matveychuk, L.O. "Digital economy: theoretical aspects." *Economic Sciences*, no. 4, 2018, pp. 116-127.
12. Mykhailova, K.V., and N.M. Matveeva. "Digital transformation and its impact on business and business environment." *International Scientific Journal "Internauka"*, 2019, pp. 1-17.
13. Orekhova, T.V., and Ya.S. Tertychny. "Drivers of transformations of international production systems in conditions of digitalization of the global economy." *Economy and management organization*, no. 3, 2017, pp. 29-38.
14. Pucenteilo, P.R., and O.O. Humenyuk. "Digital economy as the newest vector of traditional economy reconstruction." *Innovative economy*, no. 6, 2018, pp. 131-143.
15. Sichkarenko, K.O. "Digitization as a factor of changes in international economic relations." *Pryazovsky Economic Bulletin*, no. 3, 2018, pp. 30-34.
16. *Digitalization of international economic development*. Kyiv, KNEU, 2020, pp. 181-189.
17. Ivanov, M.M. "Development of marketing systems in the modern digital economy." *Digital economy*, 2018, pp. 141-143.

18. Savytska, N.L. "Marketing in social networks: strategies and tools in the B2C market." *Marketing and digital technologies*, no. 1, 2017, pp. 20–33.
19. Shalmo, D., Christopher, A. Williams, and Luke Boardman. "Digital transformation of business models – best practice, enablers and roadmap." *International Journal of Innovation Management*, vol. 21(08), 2017, pp. 1–17, www.worldscientific.com/doi/pdf/10.1142/S136391961740014X Accessed 07 Feb.2023.
20. BMWi. *Industrie 4.0 und Digitale Wirtschaft – Impulse für Wachstum, Beschäftigung und Innovation*, Berlin, Bundesministerium für Wirtschaft und Energie, 2015.
21. Boueé, C., and S. Schaible. "Die Digitale Transformation der Industrie. Studie: Roland Berger und BDI, 2015." Researchgate, www.researchgate.net/publication/315857925_Die_digitale_Transformation_von_Geschäftsmodellen_gestalten (Date accessed: 27 Feb.2023).
22. Brennen, S. "Digitalization and Digitization." *Culturedigitally*, culturedigitally.org. Harnessing the Digital Economy for Developing Countries.
23. Ochs, T., and U. A. Riemann. *IT Strategy Follows Digitalization. Encyclopedia of Information Science and Technology*, 5th ed. Hershey, PA, IGI Global, 2018.
24. Dahlman, C., and S. Mealy. *Wermelinger M. Harnessing the Digital Economy for Developing Countries*. Paris, OECD, 2016.
25. Sichkarenko, K. O. "Digitization as a factor of changes in international economic relations." *Pryazovsky economic bulletin*, no. 3, 2018, pp. 30-34.
26. Ilchuk, V.P., Parubets, O.M., and D.O. Sugonyako. "Innovative approaches to the development of the cyber insurance market in Ukraine." *Efficient economy*, 2018, no.5, www.economy.nayka.com.ua/pdf/5_2018/5.pdf. Accessed 02 Feb.2023.
27. Nechiporuk, L.V. "Innovations in the market of insurance services in the conditions of the network economy." *Wspolczesne trends w gospodarce i sektorze publicznym: monograph*. Opole, The Academy of Management and Administration in Opole, 2016, pp. 165-174.
28. Solis, Brian. "The 2017 State of Digital Transformation."Prophet, www.prophet.com/wp-content/uploads/2018/04/Altimeter_-_2017-State-ofDT.pdf. Accessed: 11.Jan.2023).
29. Erastov, V.I. Internet insurance on the market of insurance services of Ukraine. Dissertation. Kyiv, Kyiv. national University named after Taras Shevchenko, 2018, scc.univ.kiev.ua/upload/iblock/3d8/dis_Erastov%20V.I..pdf Accessed: 27 Feb.2023.